

[Scroll to top](#)

(/)

<https://www.axis.com/products/axis-q1656-le/support>

NADZOR JAVNIH POVRŠINA I ZAŠTITA PERIMETRA

28. 11. 2023.,
HOTEL ZONAR, ZAGREB<https://zastita.info/hr/konferencije/nadzor-javnih-povrsina-i-nadzor-perimetra/o-konferenciji/>

15.9.2023.

Bezopasna aplikacija puna smijeha i pjesme ima i svoju tamnu stranu

Sve veći broj istraživanja pokazuju da društvene mreže mogu imati negativan utjecaj na mentalno zdravlje djece. Još je studija iz 2019. u The Journal of the American Medical Association proučavala različite vrste društvenih medija i ekrana i otkrila da količina vremena na ekranima može biti štetna, no istovremeno društveni mediji su najveći krivac za izazove koji povećavaju depresiju i tjeskobu. Što više djeca i tinejdžeri provode na društvenim mrežama, veća je vjerojatnost da će biti depresivni. Stručnjaci procjenjuju da bi djeca od 6 i starija trebala imati ograničeno vrijeme od najviše dva sata ispred ekrana, dok bi ona od 2 do 5 godina smjela provesti tek jedan sat ili manje ispred ekrana. Za djecu do dvije godine uopće se ne preporuča da provode vrijeme ispred ekrana.

Scroll to top

Odgovornost ograničavanja vremena provedenog pred ekranima je na roditeljima i skrbnicima. No, što je dijete starije, to je veći izazov ograničiti mu vrijeme pred ekranom. Algoritam megapopularnog TikToka je dizajniran tako da korisnike okupira duži period, jer naravno jedna stvar vodi do druge slične poveznice i tada se ostaje na mreži satima. Platforma TikTok je, bez sumnje, pokorila svijet, čvrsto se ugnijezdivši u živote milijuna djece i tinejdžera diljem svijeta. Dok se na površini čini kao bezopasna aplikacija puna plesa, pjevanja i savjeta, tamna strana je također tu.

"U medijima često viđamo naslove koji pozivaju na oprez zbog izazova dostupnih na društvenim mrežama. Korištenje TikTok-a i ostalih društvenih mreža može biti zabavno, uzbudljivo, ponekad i edukativno. No, kada su korisnici aplikacije osobe koje se uključuju u opasne trendove i izazove, do izražaja dolaze mračne strane online svijeta. Ne razmišljajući kritički o sadržaju, djeca i mladi mogu previdjeti opasnosti koje izazovi nose sa sobom", poručuju iz Centra za sigurniji internet.

Pozitivne strane

To osobito vrijedi kada djeca počnu uspoređivati društvena iskustva koja na društvenim mrežama vide, a koja smatraju boljima od vlastitog iskustva. Studije o pojedinačnim platformama poput TikToka, za razliku od društvenih medija u cjelini, vrlo su ograničene. I iako znamo da postoje i pozitivne strane korištenja društvenih medija, trenutno oko milijardu korisnika u 150 zemalja koristi TikTok, a s obzirom na veličinu TikToka, djeca i mladi koji koristi tu platformu vrlo vjerojatno će biti izloženi netočnim informacijama i nečemu što bi moglo biti uznemirujuće, štetno ili traumatizirajuće, čak i uz roditeljski nadzor i pažljivo korištenje.

Zanimljivo je da je prije nekoliko mjeseci direktor FBI-a Christopher Wray rekao da bi kineska vlada mogla koristiti TikTok za kontrolu podataka o milijunima američkih korisnika, s obzirom na to da ova videoaplikacija koja je u kineskom vlasništvu vrvi sigurnosnim problemima.

No vratimo se prednostima i manama TikToka - nema sumnje da postoji niz prednosti koje mogu proizaći iz korištenja TikToka i drugih platformi društvenih medija. Ljudi komuniciraju oko svojih interesa; uče nove stvari; promoviraju svoje poslove i ideje; dijele razigrani, poučan ili zabavan sadržaj, uspostavljaju osjećaj identiteta; uče o drugim kulturama. Iz te pozicije TikTok sadržaj može osnažiti i poučiti. Tijekom pandemije, postao je, primjerice, izvor zabave i povezivanja za mnoge. To je bilo ključno za dobrobit mnogih tijekom vremena izolacije.

Aplikaciju, koja korisnicima omogućuje stvaranje i dijeljenje kratkih videozapisa, pokrenula je 2016. godine kineska tvrtka ByteDance. Sadržaj na TikToku kreće se od smiješnih skečeva do plesnih videa, uputa za kuhanje, šminkanje, glazbe, fitness savjeta, modne odabire i slično. Prije Tik Toka, takvi su se sadržaji nalazili na YouTubeu i Facebooku.

Zabavni, privlačni, otkačeni

Online influenceri su u međuvremenu prepoznali Tik Tok kao idealnu platformu, stekavši velik broj pratitelja. Oni su vrlo srodni mladima, zabavni su, privlačni i obično pomalo otkačeni. I dok su

Scroll torg

YouTube i Instagram zadržali svoju poziciju, Facebook je postao platforma za druženje za one malo starije. Djeca i mladi ga više ne doživljavaju kao svoju platformu. Tik tok je dodatno pak pridonio procvatu kulture utjecaja. I iako se mnogi influenceri smatraju bezopasnima, poticajnim i čak edukativnima, u svakom žitu ima kukolja, a kada je žita toliko puno, ima i puno kukolja. Da navedemo samo jedan od primjera, tzv. toxic maskulinity. S društvenim mrežama došlo je i do njegovog značajnog povećanja, a najistaknutiji primjer ovoga je Andrew Tate. Njegovo uhićenje i pritvaranje bacilo je ovu raspravu u središte pozornosti. Bivši kickboksač, koji je postao online influencer, žestoko je kritiziran zbog promicanja mizoginih ideja da muškarci trebaju biti dominantni i agresivni, a da žene trebaju biti podložne. Ovi rodni stereotipi su štetni i dovode do toga da mladi dječaci vjeruju da se moraju prilagoditi ovim rodnim ulogama kako bi bili prihvaćeni.

Slijedeći problem vezan uz TikTok su izazovi, od kojih su neki bezopasni, poput recimo TikTok izazova da izgledate kao slavna osoba, no ima i onih koji predstavljaju stvarnu opasnost. Primjerice, u lipnju 2022. izazov "Anđeo smrti" postao je TikTok trend u Indoneziji. U izazovu tinejdžeri skaču ispred kamiona u pokretu, s nadom da će vozač stati ili skrenuti prije nego što ih udari. Nakon izazova i pokušaja snimanja vlastitih videa, dvoje ljudi je umrlo, a četrnaest ih je uhićeno u jednom danu.

Činjenica je da tinejdžeri sudjeluju u takvim izazovima jer su željni pažnje. TikTok trendovi grade se na oznakama i algoritmima koji populariziraju određeni sadržaj. Sudjelovanje u bezopasnom TikTok izazovu stvara vrstu sadržaja koju je aplikacija već prepoznala kao popularnu. To znači da je veća vjerojatnost da će ući u feedove drugih korisnika i veća je vjerojatnost da će biti primijećen, no opasni TikTok izazovi stvaraju još više sadržaja koji upada u oči, što dovodi do većeg angažmana. Nedavna studija pokazala je da su korisnici osjetljiviji na utjecaj na TikTok nego na druge aplikacije društvenih medija. Također se žele angažirati, a stvaranje sadržaja koji privlači pozornost najbolji je način za to.

Pritisak vršnjaka također igra ulogu, kako unutar aplikacije tako i među grupama prijatelja iz stvarnog života koji su uključeni u aplikaciju. Roditelji dvanaestogodišnjeg dječaka koji je umro od TikTok izazova nazvanog "blackout challenge" okrivili su pritisak vršnjaka za njegovu smrt. U tom izazovu, tinejdžeri se guše dok ne izgube svijest.

Smrtni slučajevi i tužbe

Umjerenost i razboritost pri korištenju društvenih medija svima nam je izazov. Međutim, roditelji mogu pomoći svojoj djeci postavljanjem preduvjeta ili ograničavanjem vremena kada je u redu koristiti aplikaciju a kada nije. Komunikacija je također ključna. Razgovor s djecom o njihovom iskustvu na društvenim mrežama, onome što uče i kako vide svijet najbolji je način da odrasla osoba dobije uvid u to kako TikTok utječe na djecu. Također povećava vjerojatnost da će ipak razgovarati s roditeljem prije nego što pokušaju s opasnim izazovom.

Trenutno je u tijeku nekoliko tužbi povezanih s TikTok izazovima. Optuženik je TikTok zbog svoje uloge u smrtnim slučajevima povezanim s „blackout challenge“. Fokus tužbe je tvrdnja tužitelja da je

Scroll to top

TikTokov algoritam odigrao ulogu u upoznavanju njihove djece s izazovom.

"Svjedoci smo toga i kako su neki roditelji tužili TikTok, nažalost zbog smrtnih posljedica koje su donijeli određeni izazovi. Konkretno, u srpnju 2022. godine novinski članci su izvještavali o tužbi roditelja čije su djevojčice u dobi od osam i devet godina preminule zbog posljedica sudjelovanja u „blackout izazovu“ o kojemu smo pisali na linku. Nažalost, ovakvih primjeri nisu iznimka - i brojni drugi izazovi ugrožavaju dobrobit i sigurnost djece (npr. 'blackout izazovu', jedenje Tide tableta, ležanje na cesti dok ne naiđe automobil, jedenje žličice cimeta i slično)", komentiraju iz Centra za sigurniji internet.

Još jedan fenomen je vrijedan spomena - dok viralnost u aplikacijama društvenih medija nije ništa novo - TikTok pruža poseban pogled u potpuno novi svijet. Mnogi trendovi koji su na TikToku postali viralni prilično su zbunjujući, u rasponu od doista priglupih do onih opasnih po život ili čak kriminalnih. Primjerice, "Kia Challenge" - izazov u kojem sudionici krađu automobil, počine zločin s njim i onda ga vrate. Trend je snimiti sebe dok činiš zločine i potom to podijeliti na internetu. Na TikToku postoje bezbrojni videozapisi s uputama o tome kako spojiti automobil na struju, a još ih više prikazuje kako ljudi to i rade. „Coronavirus challenge“ je posebna priča. Dok su mnogi patili od posljedica COVID-19 i pokušavali se zaštititi od širenja što je bolje moguće, drugi su imali različite pristupe. Izazov je počeo kada je mlada žena polizala WC dasku u avionu i to objavila na internetu. A kad su je neki pokušali educirati koliko su njezini postupci neprimjereni s obzirom na pandemiju, izazov se udvostručio i ljudi su slijedili primjer i snimili se kako ližu čudne površine. Prije četiri godine još je jedan izazov bio poprilično degutantno, a sastojao se od toga da odete u supermarket, uzmete veliki sladoled u kutiji, otvorite je, polizete i vratite natrag tako da kupac ustvari kupuje polizani sladoled. Nažalost, ovaj izazov se vratio i u svibnju 2023. no čini se ograničenog raspona.

Hashtag Silhouette Challenge na TikToku ima više od 429 milijuna pregleda. Mnogi su sudjelovali u nečemu što se činilo zabavnim i opuštenom trendom. Prvo biste se snimili u širokoj odjeći u dobro osvijetljenoj prostoriji, zatim u uskoj odjeći ili u donjem rublju na tamnom crveno obojenom mjestu gdje gledatelji mogu vidjeti samo vašu siluetu. Naravno, nije trebalo dugo da se posvijetle tamni oblici sve dok se nisu jasno vidjeli sudionici, a s obzirom na to da su ljudi obično bili u donjem rublju, to je postao problem. Cha-Cha Slide Challenge postavio je izazov plesanja tijekom vožnje što je dovelo do toga da su mnogi vozači krivudali cestama i predstavljali opasnost i za sebe i za druge.

Čini li platforma dovoljno?

Penny Challenge dosegao je vrhunac popularnosti 2020. godine, a ljudi su se doslovno igrali vatrom. Trend TikToka pokazao je ljude koji su svoje punjače djelomično uključili u utičnicu, a zatim ugurali novčić u taj mali prostor između utičnice i utikača. U najmanju ruku, frcale bi iskre, spržila bi se utičnica i nestalo struje, u gorem imali biste posla s požarom. Skullbreaker Challenge spada također u opasne TikTok izazove. Tri sudionika stoje u redu jedan do drugog. Srednji stoji mirno dok dvojica s njegove strane skaču, a onda kada srednji slijedi njihov primjer i skoči, ova dvojica ga istovremeno

Scroll to SPA kako bi pao. Srednja osoba obično pada na glavu, otuda i naziv izazova. Uključivanje u ovaj trend dovelo je do teških ozljeda, poput prijelomaaviti.

Trend tekućeg dušika „Zmajev dah“ opasan je trend koji je doveo do ozljeđivanja djece zbog gutanja tekućeg dušika. Oko 25 djece ozlijeđeno je nakon što je grickalica 'zmajev dah', poznata i kao chiki ngebul, postala žarište viralnog trenda u Indoneziji.

S toliko mnogo korisnika, postavlja se ipak pitanje čini li platforma dovoljno kada se pojave opasni izazovi poput ovih, koji uzrokuju fizičku i emocionalnu štetu. Odgovor je: Ne! TikTok tek upozori, no ne uklanja videe niti blokira korisnike.

Krešimir Pučić

(Članak je objavljen u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije)

(Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora)